

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996 — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 13.179.
Telefon št. 2549

Poljski parlamentarci v naši prestolnici

Krasna manifestacija prijateljstva med Poljsko in Jugoslavijo

Belgrad, 10. septem. m. Današnji sprejem poljskih parlamentarcev, ki so prispeli v našo državo, da vrnejo obisk naših poslancev in senatorjev Poljski, je znova dokazal, da vladajo med obema slovanskima državama najboljši odnosi in najpristranejši vezi. Sprejem je bil prava manifestacija slovanskega bratstva in prijateljstva. Že pred prihodom vlaka so se zbrali na peronu belgrajškega kolodvora zastopniki naše Narodne skupščine in senata, odbor za sprejem poljskih gostov, zastopniki Poljsko-jugoslovanske lige, zastopniki belgrajške občine in delegati vseh narodno-obrambnih društev. Poljskim parlamentarcem se je peljal nasproti do Subotice poslanec Tripko Ninković, tajnik predsednika Narodne skupščine in tajnik predsednika senata, do Zemuna pa poljski poslanik na našem dvoru g. Schwarzburg-Günther.

Ko je privozil vlak na postajo, je godba zagrnila pozdravno koračnico, navzoča množica pa je nato poljske goste obsula s cvetjem.

Pozdrav ministra dr. Angjelinoviča

Došle goste je najprej pozdravil s kratkim nagovorom minister dr. Angjelinović v svojstvu predsednika Poljsko-jugoslovanske parlamentarne lige kot viteze svobode in pravice in kot zaščitnike reda in kulture v Evropi. Minister Angjelinović je v svojem govoru orisal vezi, ki družijo oboja slovanska naroda, katera sta si po dolgoletnih borbah izvajala svobodo. Končal je svoj govor z željo, naj bi bil prihod poljskih parlamentarcev v Jugoslavijo znak nerazdružljive vezi med obema bratskima narodoma in znak prijateljstva držav Poljakov in Jugoslovancev.

Naše vezi se morajo še bolj utrditi

Godba je nato zaigrala našo in poljsko himno, nakar je povzel besedo predsednik senata dr. Pavelić, ki je istotako pozdravil poljske goste. Za pozdrave se je zahvalil namesto maršala poljskega sejma dr. Svitalskega, ki je obel na poti in je moral ostati v Berlinu, podpredsednik poljskega sejma Vaclav Makovski, ki je istotako naglasil prijateljstvo in bratske vezi, ki družijo naša naroda, ki sta imela v preteklosti skoraj isto usodo. Te vezi se morajo še poglobiti z medsebojnim spoznavanjem in sodelovanjem. Za Mahovskim je še govoril ing. Lazić v imenu društva Knežine Zorke in je pozdravil došle goste v poljskem jeziku, nakar so se Poljaki odpeljali v hotel »Srpski kralj« in »Excelsior«.

Poljski gostje pri Nj. Vel. kralju

Točno ob 11 so se podali poljski parlamentarci na dvor, kjer so bili sprejeti pri Nj. Vel. kralju Aleksandru v polurni avdienci. Poljske parlamentarce je predstavil kralju poljski poslanik na našem dvoru g. Schwarzburg-Günther. Pri sprejemu na dvoru je bil navzoč minister Jevtić, predsednik skupščine dr. Kumanudi, predsednik senata dr. Pavelić in naš varšavski poslanik Branko Lazarević.

V senatu in narodni skupščini

Odtod so se poljski gostje odpeljali v senat, kjer jih je znova pozdravil predsednik senata dr. Pavelić in jim sporočil, da poklanja jugoslovanski senat poljskemu senatu pirotsko preprogo. Za pozdrav in poklon se je zahvalil

podpreds. poljskega sejma Mahovski. Gostje so se nato odpeljali v Narodno skupščino, kjer jih je pozdravil dr. Kumanudi in sporočil, da poklanja jugoslovanska Narodna skupščina poljskemu sejmu v znak prijateljstva pirotsko preprogo. Tudi tukaj se je za darilo zahvalil Mahovski.

Poljski parlamentarci so še obiskali predsednika vlade dr. Srškića in zun. ministra Jevtića v njunih delovnih kabinetih. Opoldne je bil pa poljskim gostom v čast banket na ladji, ki ga je priredil predsednik belgrajške občine in kateremu je prisostvovalo veliko število povabljenih gostov.

Jutri ob 9 dopoldne bo v senatu skupna seja senata in Narod. skupščine skupno s poljskimi parlamentarci.

Belgrad, 10. sept. m. Predsednik poljske republike Mošicki je odklikoval ministra dr. Angjelinoviča z redom »Pollonia restituta« I. st.

Priznanje Poljakov našem tisku

Belgrad, 10. sept. a. V nizu obiskov, ki so jih opravili tekom današnjega dne poljski parlamentarci, je skupina parlamentarcev v spremstvu Ksaverja Glinke, tiskovnega atašeya poljskega poslanstva v Belgradu obiskala namestnika šefa centralnega Pressbiroja pri predsedništvu ministrskega sveta g. Teofila Djurovića. V tej skupini so bili gg.: Jan Valevski, dr. Tadeus Dibovski, grof Emerik Hutten-Zadski, Al. Virkenmajer in Feliks Cvič. Med razgovorom so poljski parlamentarci z zadovoljstvom poudarili, kako prijateljski poroča jugoslovansko časopisje o Poljski in kako motri vse, kar je v zvezi s Poljsko. Izrazili so nado, naj bi se ti novinski stiki med obema narodoma še poglobili in tako okrepili sedanje bratske odnose.

Iraški kralj Fejzal, ki ga je v Bernu, kjer je iskal zdravja, zadela kap.

Kršćanstvo in hitlerizem

Zavest superiornosti germanskega plemena mora nujno dovesti do popolnega narodnega egoizma, kakor ga v resnici danes oznanjajo v Nemčiji.

Bog je oče vseh. Človeški odnosi do njega so osebni in človek ni v tem pogledu dolžan računa cesarju in ta nima pravice, da bi posegal v to njegovo notranje področje. Glavna značilnost hitlerizma je, da meša človeško z božjim, ustvarja ideje nove Nemčije in iz te Nemčije napravi duhovno bitje, pravo Besedo, ki naj izraža voljo Boga in vodi njej naproti misel nemškega naroda.

Kršćanstvo pravi človeku: Ti imaš večno dušo in tvoj smoter je zveličanje, to je Bog. Človek živi v družbi kot človeška oseba, da bi našel v skupni socialni blaginji sredstvo, s pomočjo katerega bi dosegel svoj smoter in živel življenje, bolj ustrežajoče človeškemu dostojanstvu. S tega vidika so pravice človeka višje kakor družba in družba mu mora pomagati, da živi človeško, da zadosti svojim človeškim potrebam razuma in volje. Tako je nedavno dejal general dominikanev.

Vsako poseganje v socialne zadeve mora imeti namen pomagati članu socialnega zbora, ne pa uničevati ga in absorbirati. Hitlerizem pravi človeku: Ti si samo kolo, samo zob v kolesju nemške skupnosti; v njej se izgubiš. Ona bo o tebi odločevala in napravila iz tebe, kar bo hotela.

Za krščanstvo je najprej duša, duša vsakega, ki je prava notranja kapelica. Poslanstvo tistih, ki vladajo, je, da vladajo za dušo, da poleg tega zmanjšujejo pritisk, ki kakorkoli ovira njen podvig, in predvsem, da zagotovijo človeški osebi edino dobro v naravi: mir. Za hitlerizem prevladuje mesijanska vloga Nemčije vso celotno dramo, ki se odigrava na naši zemlji in Hitlerjevo gibanje ne izključuje vojne kot sredstva, da doseže višji smoter človeškega rodu.

Kršćanska moralna je zgrajena na ideji ponižnosti, osnova hitlerizma je ponos. Končni temelji krščanstva temeljijo na dejstvu, da se je Bog učlovel na zemlji, da se je rodil v revni židovski dolini v Palestini. Kako naj spravimo v sklad ta prvi člen krščanske vere z neposrednimi postavkami hitlerizma? Hočeš nočeš, postaviti si moraš vprašanje, ali je mogoče biti kristjan in hitlerjevec obenem. Človeška previdnost se temu vprašanju ne more izogniti.

Konkordat z Nemčijo gotovo ni ustvaril tega vprašanja, kvečjemu je po njegovem sklepu postalo nujnejše. Konkordat je politični dogovor, ki rešuje samo politične probleme in že sam po sebi ne prenaša duhovnih žrtv. Toda med tem konkordatom in drugimi je bistvena razlika. Hitlerstvo je »vera« poprej kakor politična stranka. Z vsem ognjem nabira privrženca v inozemstvu. Hoče se razširiti izven Nemčije po vsem svetu, in sicer s pomočjo Germanov, ki so raztreseni po njem. Vsa svet hoče pridobiti zase s kakršnimkoli sredstvi.

Maks Hermant pravi dalje v članku, ki smo ga omenili že zadnjič, da si milijon in milijon katoličanov želi temeljite jasnosti o mnenju Cerkve v trenutku, ko vstaja nova »vera«, ki kategorično zanika moralne vrednote, stare dvestoletij, upanje mlajšega rodu, ki je prebil vojno in ki sanja o končnem miru med narodi. (V načelu je Cerkve ob raznih priložnostih obsodila fašizem, fašistično vzgojo mladine, prav tako tudi izrastke hitlerizma, kakor sterilizacijo; očitno želi pisec nekeke bolj svečane obsodbe hitlerskih nauk. Prip. ur.) Ake bi hitlerstvo zmagalo na svetu, bi ne bilo več ene ga kristjana ne enega svobodnega misleca, ki bi bil prisiljen priznati za napačno vse, kar je najdražje njegovemu mišljenju, vse, kar je popolnoma zajelo njegovega duha in njegovo življenje.

Pisec prihaja končno celo s predlogom, naj bi se sklical cerkveni koncil, ki naj bi izpregovoril o tem in o drugih sodobnih vprašanjih.

Ob začetku vsenemškega katoliškega kongresa na Dunaju je kardinal Innitzer izpregovoril tudi to-le: »Mi katoličani se ne damo od nikogar prekositi v ljubezni do ljudstva. Mi smo vselej varovali svojo domovino, tudi če je bilo treba žrtvovati se zanjo. Katoliški duhovnik pozna potrebe svojega ljudstva. Z njim je v krvnem sorodstvu in ve, da ga mora varovati pred tujim (Hitlerjevim?) vplivom. Zato naj nam nihče ne očita narodne nezanesljivosti. Kdor ljubi svoje ljudstvo, ne bo mogel pogrešati katoliškega duhovnika pri narodnem ohranjenem delu.«

Veličastna manifestacija katolištva na Dunaju

Predsednik vsenemškega katoliškega shoda na Dunaju, prof. Klement Holzmeister, rektor dunajske Akademije upodabljajoče umetnosti.

Dunaj, 10. sept. d. Dotok tujcev, ki so prišli na katoliški kongres, je popolnoma menjal zunanje lice Dunaja. Potnik dobi vtis, da je mesto zaživelo v stari slavi avstro-ogrske prestolnice. Vse je okrašeno z zastavami, avstrijskimi in papeževimi. Že na prvi dan kongresa je prispelo na Dunaj nad

40.000 inozemcev in v soboto se jih je pripeljalo okoli 80.000. Med njimi trije kardinali, pariški Verdier, poljski Hlond in madžarski kardinal Sereby.

Raznesel se je glas, da pride tudi podkancler Papen. Vodstvo kongresa je objavilo poročilo, da ni bil Papenov prihod službeno javljen. Ako Papen v resnici pride, bo njegov obisk čisto zasebnega značaja. Kljub temu mu v političnih krogih pripisujejo velik pomen. Iz Nemčije je le malo gostov, ker je še vedno v veljavi pristojbina 1000 mark za vsak potni list za Avstrijo.

Prvega slavnostnega zborovanja na Stadionu, ki ga je otvoril kardinal-legat La Fontaine, se je udeležilo 40.000 oseb. Procesija mož, ki so jo otvorili Tirolci, je štela 25.000 udeležencev, škarjal pa je bil desetkrat večji. Zvezni kancler dr. Dollfuss je bil predmet živahnih ovacij. Kmetom in obrtnikom je dr. Dollfuss naznanil, da bo kmalu izvedel stanovsko organizacijo države v smislu okrožnice »Quadragesimo anno«. — Od jugoslovanskih škofov se udeležujeta kongresa belgijski nadškof dr. Rodič in unijski škof dr. Njardi.

Vlada okrepljena

Dunaj, 10. sept. (a) »Presse Mitteilungen«, ki so dobro informirane, poročajo, da se vrše pogajanja med Dollfussom, Winklerjem in voditeljem narodne korporacijske fronte. Kaže, da se bo tudi ta stranka v kratkem pridružila vladi.

Kuba ima novega predsednika

Kaj bo naredila USA

Havana, 10. sept. AA. Misel o predsedniškem režimu je naletela sprva pri revolucionarnem odboru na odpor. Kasneje je odbor izpremenil svoje mnenje in je davi imenoval novega predsednika Kube. S tem je revolucija krenila v novo smer. Novimenuvani predsednik dr. Ramon San Martin je bivši profesor anatomije na havanski univerzi. V znanstvenih krogih slovi kot velik učenjak. Svoji čas se je odstranil s Kube, ker je napadal Machadovo režim. V vladi novega predsednika so zaenkrat dr. Antonio Guitapas kot notranji minister, Juan Manuel Barquin kot finančni minister, Edu-

ardo Chibas kot minister za javna dela in Carlos Finlay kot minister za javno zdravstvo.

Predsednik San Martin je naznanil občinstvu, ki mu je priredilo ogromne ovacije, da bo še tekom današnjega dne imenoval še ostale člane vlade.

Havana, 10. sept. AA. Vlada je objavila, da ji je španski poslanik uradno sporočil, da je španska vlada priznala novo vlado na Kubi.

V kubanskih vodah je zdaj okrog 30 edinic ameriške vojne mornarice.

Iz tretjega cesarstva

Hitlerizem provocira povsod

Varšava, 10. sept. a. Vodja nacionalnih socializmov v Gdanskem, poslanec berlinskega parlamenta Forster, je izjavil, da bodo v kratkem v Gdanskem manifestacije, ki naj dokažejo vsemu svetu nemško lice tega mesta. Najprvo bodo priredili kongres nemške mladine, nato pa kongres nacionalno-socialistične stranke.

Sovražstvo do smrti

Pariz, 10. sept. a. Londonski »Sunday Express« poroča, da je tjakaj prispel prof. Einstein in prosi angleške oblasti, naj ga zaščitijo pred grožnjami nemške tajne organizacije, ki je razpisala za njegovo glavo nagrado v znesku 1000 funtov.

Praga, 10. sept. a. »Lidove noviny« poročajo, da je redarstvo v Warnsdorfu prijelo nekega Scholza. Pri njem so našli fotografije nemških političnih beguncev. Scholz je priznal, da mu je hitlerjeva tajna policija dala nalog,

naj skuša ugrabiti nekatere nemške begunce. Za vsakega L. prejel nagrado 500 nemških mark.

Mornarica se vežba

Berlin, 10. sept. a. Jesenske vaje nemške vojne mornarice bodo sredi tega meseca v Baltickem morju. 18. septembra bo nemško brodogradbeno v gdanskem pristanišču Pillau, 22. sept. pa se vrne v Kiel.

Budimpešta, 10. sept. AA. Notranje ministrstvo je prepovedalo kljukaste križe v kakršnikoli obliki. Ministrstvo naglašja, da je to znamenje neke inozemske vlade.

Konferenca žitarskih zadrug

Subotica, 10. sept. b. Danes dopoldne je bila v prostorih hotela »Zlatno janje« konferenca tukajšnjih žitarskih zadrug, na kateri so razpravljali o raznih zadrugnih vprašanjih. Na konferenci so odobrili dotedanje poslovanje vodstva.

Dva avtomobilska tekača se ubila

Milan, 10. sept. b. Pri današnjih avtomobilskih tekmah za veliko nagrado Monzeja je bilo danes več nesreč. Znana italijanska tekmovalca Pantari in Locacchini sta smrtno ponesrečila. Neposredno po startu sta se nahajala oba tekmovalca drug bližje drugega. Na velikem južnem zavoju ju je vrglo s proge, tako da sta se prevrnila. Pantari je bil takoj mrtev, Locacchini pa je bil hudo ranjen in je kmalu umrl v bolnišnici. Pred smrtjo ga je posetil v bolnišnici italijanski prestolonaslednik. Za obema je vozil tekmovalce Borgo, katerega je tudi vrglo s proge, vendar pa ni bil hudo ranjen. Sledeči tekmovalci Barberini se je še pravočasno ognil. Ta katastrofa je napravila v vsej Italiji velik vtis, ker je Italija s Pantarijem in Locacchinijem izgubila dva svoja najboljša tekmovalca.

Špansko vlado sestavi Lerroux

Madrid, 10. sept. b. Predsednik republike Zamora je poveril mandat za sestavo nove vlade vodji radikalov Lerrouxu, ki je mandat sprejel. Poskušal bo spraviti v vlado vse republikanske stranke razen socialistov. Po vsej priliki bodo pripadali njegovemu kabinetu dva do trije radikali, dva »radikalna socialisti«, dva republikanca, dva poslanca iz Katalonije in eden iz Galicije.

Lerrouxovemu kabinetu ne prisojajo dolgega življenja. Sodijo, da bo Lerroux kmalu razpustil parlament in razpisati volitve.

Treznostni kongres železničarjev

Belgrad, 10. sept. m. Danes se je pričel tukaj mednarodni treznostni kongres železničarjev, ki se ga udeležujejo delegati vseh evropskih držav. Kongresu prisostvujejo tudi naši železničarji.

Bolgarska razstava v Belgradu

Belgrad, 10. sept. m. Proti koncu septembra bodo v Belgradu otvorili veliko umetniško razstavo bolgarske slikarske umetnosti, na kateri bodo razstavili svoja dela najboljši bolgarski slikarji.

Protikomunistični kurz v Bolgariji

Sofija, 10. sept. AA. Sodišče v Šumenu je obsodilo 16 komunistov na smrt, 42 pa na ječo od 1—15 let. Njihova tajna organizacija je bila odkrita pred enim letom.

Herriot se vrača

Moskva, 10. sept. AA. Litvinov je večeraj sprejel Herriota. Njun razgovor je bil nenavadno dolg. Po tem sestanku je Herriot odpoštoval s svojim spremstvom v Rigo. Na postaji so se od njega poslovili Litvinov, predsednik moskovskega sovjeta Bulgani, francoski poslanik v Moskvi Alphonse z obehjem poslanstvi, poslanika Letonske in Litve, uradniki sovjetskega komisarijata za zunanje zadeve. Herriotu je občinstvo pred odhodom priredilo navdušene ovacije.

Pariz, 10. sept. AA. Letalca Assoland in Leferve se k davi ob 4.55 odletela v Oran. Odtod bosta poskušala postaviti nov daljinski rekord in potolči dosedanjega, ki sta ga nedavno tega dosegla francoska letalca Codors in Rossi.

Nezgodna orožnika

Iz Novega mesta nam poročajo: Ko se je orožnik Jakob Čenčič 8. t. m. vrnil s tovarišem s Trške gore, ga je tovariš, ki sta izpraznjevala puški, po nesreči zadel v levo ramo. Čenčiča so orepeljali v bolnico usmiljenih bratov.

Proslava ptujskih dogodkov

Ptuj, 10. septembra.

Starodavni Ptuj je proslavil danes 25. letnico znanih dogodkov leta 1908, ko so bili člani Ciril-Metodove družbe zasramovani, opljuvani in preleteni od nahujskane nemške in nemčurske tolpe. Za proslavo in sprejem gostov so se vršile velike priprave. Danes je bilo mesto vse v zastavah. Prvi gostje so prispeli že v soboto zvečer. Na kolodvoru se je zbrala velika množica. Goste je pozdravil v imenu občine mestni župan g. Jerše, v imenu CMD pa banovinski svetnik dr. Senčar. Med zastopniki CMD je bila med drugimi tudi dvorna dama gosipa Tavčarjeva, ki se je prisrčno zahvalila za prijazen sprejem.

Po sprejemu je množica odkorakala v mesto, ki je bilo do poznih nočnih ur zelo živahno. Zastopniki CMD pa so imeli zaupen sestanek v posvetovalnici mestnega magistrata.

Glavni deli gostov je prišel šele danes s posebnimi vlakci. Spreved od kolodvora se je pomikal

po glavnih ulicah na Florjanski trg, kjer se je pred mestno palačo zbral. V sprejemu so korakali odbor in člani CMD, narodna obrambna društva, vojaška godba, gasilci, narodna noše in strelski družine. Pred mestnim magistratom je pozdravil goste mestni župan g. Jerše, in sicer podpolkovnika Šarca kot zastopnika Nj. Vel. kralja, ministra Puclija in dr. Kramerja, dvorno damo gosipo Tavčarjevo, zastopnika bana dr. Vrhovnika, senatorja dr. Ploja in Ravnarja, ljubljanske župana dr. Duca in mnoge druge odlične goste. Za pozdrave so se zahvalili ministru dr. Kramarju in Pucelj, starostu Sokola Gangl, dr. Puc, zastopnik istrskih emigrantov dr. Šarabon, podpolkovnik Šarac in Mile Pavlovič. Odposlana je bila udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, ministrskemu predsedniku ter prosvetnemu ministru. — Ob 11 je bila glavna skupščina CMD, na Florjanskem trgu pa je bilo istočasno zborovanje Narodne odbrane. Popoldne je bila na ljudskem vrtu veselica. Proslave se udeležuje 8 do 10 tisoč oseb.

Mariborske nedeljske vesti

Maribor, 10. sept.

NOBENIH ZBOROVANJ

ali občinskih zborov, kar je v Mariboru sicer na dnevnem redu malodane vsako nedeljo, ni bilo in tudi sicer nobenih pomembnejših splošnih ali drugih prireditvev. Občo pozornost je zbudila v Mariboru odbločitev tukajšnjega policijskega predstojništva, ki je z ozirom na nedavne dogodke na tukajšnjem Rapidovem igrišču današnje nogometno, tekmo med SK Rapidom in Svobodo, ki bi se imela vršiti na Mariborovem igrišču, prepovedala.

UGOTOVLJENO...

Pred dnevi je, kakor smo poročali, skočila nemška ženska, ki jo je ob njenem skoku v jutranjih urah videl samo en človek, in sicer uradnik žutjerjeve tornice, Ferdinand Dežman. Danes se je posrečilo ugotoviti identiteto utopljenke, in sicer na podlagi ogrinjala, ki ga je pri vzpetju in preko nosne ograje, pustila na mostu. Gre za železnicevo ženo Elizabeto Irsičevo, stanujočo na Težem št. 99. Irsičeva je izvršila samomor očividno v trenutku duševne zmedenosti.

MATI IN SIN STA SE VRNILA

Že 2. t. m. je bila izginila od doma s svojim 4-letnim sinčkom Milinom, žena mizarškega pomočnika Jakoba Šketa Franciška Šket. Mož je v strahu, da se ji ni kaj pripetilo, javil izginotje žene in

sinčka policiji, ki je uvedla takojšnjo preiskavo, da ugotovi dejansko stanje. Včeraj se je posrečilo dognati, da se nahaja Franciška Šket pri svojem bratu na Medvedovem secul pri št. Petru pod Svetimi gorami.

SRECA V NESRECI

Do usodne nesreče bi bilo kmalu prišlo v Vetrinjski ulici, ko je iz veže v gostilni »Pri zlatem konju«, prihrumel vpreženi konj in v divjem naletu zdrljal proti Glavnemu trgu in se po bližnjem zaokrenil proti Tattenbachovi ulici. Ljudje so se umikali zbesneli živali in pomilovali posestnika Franciško Kravos od Sv. Marjete, ki se je z neko drugo žensko nahajala na vozu. Vsi pozikusi, da bi žival ustavili, so bili zaman, dokler se krepkim pestem mladice Edija Kampiča ni posrečilo razdraženo žival ubrzdati in obvladati, narkar je Kravosova zopet lahko nadaljevala vožnjo domov.

IZ DNEVA V DAN NEZGODE

V Voseku je sponesrečil 21-letni Anton Serdinšek. Padel je s konesrečo in zadobil poškodbe po vsem telesu. — 13-letni mlinarjev sin Franc Rinc je telebnil 18 metrov globoko ob Dravi v gabra in si strl desno nogo v boku. — 18-letni dijak Vojko Lovše iz Koserjeve ulice, je treščil med vožnjo s kolesa in zadobil občutne poškodbe na kolenih. Vse tri ponesrečence so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

NEDELJSKI SPORT

SK Železničar (Zagreb): Hermes 5:4 (4:1)

Ljubljana, 10. sept.

Edina sportna prireditev, ki smo jo imeli danes v Ljubljani, je bilo prijateljsko srečanje v nogometu med zagrebškimi Železničarji in njihovimi kolegi iz Ljubljane, ZSK Hermesa. SK Železničar iz Zagreba je ravno v zadnjem času na precejšnji višini, saj je pred dobrimi 14 dnevi igral na vročih splitskih tleh proti tamkajšnjemu Hajduku neodločeno. Že samo ta rezultat pove več kot dovolj in vendar danes ni bilo za tekmo onega zanimanja, kakor bi jo zaslužila. Bilo je razmeroma precej gledalcev, vendar še mnogo premalo. Kaj je tu vzrok? Ali želi naše občinstvo samo prvotnih prireditev, oziroma senzacij? Teža mu niti tako meste kot je n. pr. Dunaj ne bi moglo vselej nuditi. Res je, da v spodu še zelo malo pomenimo, če se bomo pa še sami podcenjevali in se ne bomo medsebojno podpirali, ne bo nikoli boljše.

Malo po petih se predstavita moštvi sodniku g. Dolinarju in naslednji postavah: SK Železničar: Jurčič—Koprivnjak, Lončarič—Božjaneč, Šep, Razbusek—Frutič, Ostrelj, ZSK Hermes: Oblak—Ferjan, Srnc—Kretič, Čebolin, Glavič—Ozebek, Brodnik, Skrajnar, Mokorel, Karis.

Enajstotica zagrebških Železničarjev nam je predvedla lepo igro, posebno v prvem polčasu, ko so bili v stalni premoči. Njihova premoč v prvem delu igre se izražala v rezultatu, saj je izgledalo, da bodo — če bi šlo v tem pravcu naprej — domači doživeli pravi debakel. V drugem polčasu so pa domači energično posegli vmes, ter so jim prekržili vse račune in, če ne bi bil domači vratar vsled blessure, ki si jo je zadobil pri svojem poklicnem opravilu, tako nesiguren, bi bil rezultat najmanj obraten. Moštvo zagrebških Železničarjev ni nudilo povsem dobro zasledbo, četudi ni morev biti govora o kaki izrazito slabi točki. Vrtar je lepo lovil, nekaj ubranljivosti je spustil, bil pa je vsekakor precej zanesljivejši kakor njegov nasprotni kolega. Ožja obramba je napravila pred golom več pogrešk ter se ima zahvaliti samo počasnosti Hermesovega napada, da se ni znašla žoga večkrat v njihovi mreži. Halli so v prvi polovici zadovoljivo igrali, dočim so bili v drugem delu igre samo defenzivni, deloma sploh samo v obrambi. Napad je delal v prvem polčasu neprimerno boljše kot v drugem, ko je le redkokdaj prišel pred gol domačih.

Hermes je igral danes nekompleten, preizkusiti je namreč hotel tri svoje rezerve. Ne glede na to, da nosi za današnji rezultat glavno krivdo vrtar, ni oportuno radi prestiža našega nogometa pri tekmah spreminjati postavbe, pa četudi je tekma samo prijateljskega značaja. Vendar pa bi Hermes danes vsekoro zmagal najmanj z dvema goloma difference, ako bi ne bil njegov vratar tako nesiguren, in sicer radi blessure na nogi, ki smo jo že prej omenili. Ožja obramba je imela zlasti v prvem polčasu polne roke dela, ki ga je še dokaj dobro opravila. Brez hib seveda tudi pri njej ni slo, ker je le prepočastokrat pustila v prvi polovici igre nasprotnika pred svoj gol. Halfliniji ni podala v prvem delu igre onega, kar bi napad potreboval. V drugem polčasu se je bolje izkazala. Napad je bil v splošnem dober, le pred golom je preveč mečkal. V prvem polčasu ni mogel nič opraviti, dočim je v drugi polovici stalno oblegel nasprotnikova vrata.

Igra je potekala takole: Začetni udarec ima Hermes. Že takoj v 9. minuti postavijo Zagrebčani 1:0 za svoje narve. V 14. minuti spremene domači diktirani kornar v gol. Stanje 1:1. V 21. minuti sledi kornar proti domačim, ki ga pa gostje niso izkoristili. Isto se zgodi s kornarjem v 22. minuti proti domačim. V 24. minuti pošljejo zopet gostje žogo v mrežo domačih in postavijo 2:1 za sebe po krivdi domačega golmana

V 29. minuti zvišajo Zagrebčani rezultat na 3:1. V 33. minuti zastrelja Hermes 11 metrovko. Isto napravi s kornarjem v 36. minuti. Tudi kornar, diktiran v 40. minuti proti gostom, ne spremeni stanja. V zadnji minuti streljajo gostje ponovno na gol, žoga obtiči v mreži in prvi polčas konča 4:1 za goste.

Prvi udarec v drugi polovici imajo gostje. V 14. minuti postavijo domači 4:2 po daljšem in nadmočnem obleganju. V 18. minuti potresejo Hermesani ponovno mrežo gostov. Stanje 4:3. Kornarja proti Hermesu v 19. minuti Zagrebčani niso znali izrabiti. V 34. minuti zvišajo gostje na 5:3 v svojo korist, četudi so redkokdaj prišli pred gol domačih. V 38. minuti kornar proti Hermesu, ki ostane neizrabljen, slično se zgodi z enim v 41. minuti. V 43. minuti kornar proti gostom, a ga streljajo domači v avt. V zadnji minuti postavijo domači končno stanje 5:4.

Sodnik g. Dolinar je sodil dobro.

GRAFIKA—V. S. K. TRIGLAV 3:3 (0:0)

V predtekmi sta se srečali enajstotice Grafike in V. S. K. Triglava, ki sta izvajevali neodločen rezultat. — Sodnik je g. Lukežič.

SK KOROTAN (komb.)—PANONIJA 5:2 (3:1)

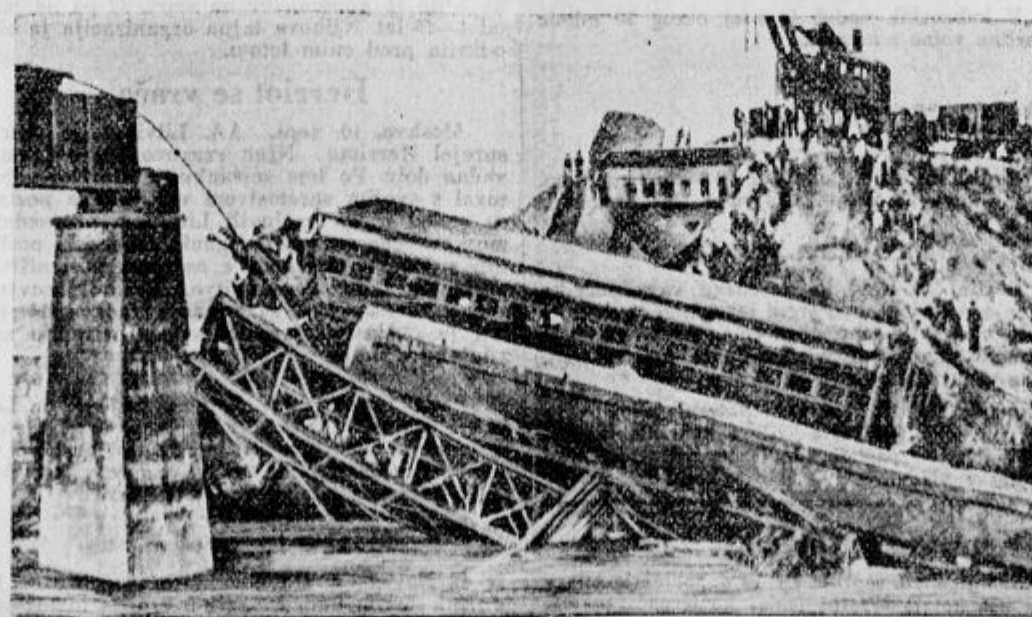
Korotan je v kombinirani postavi nastopil proti simpatični enajstotici Panonije. Igra je bila vsekorozi napeta. Panonija je podala precej dobro defenzivno igro, v napadu pa ni povezanosti. Le tufatam se je posrečilo kak prodor, toda brez uspeha; zakaj vsaka žoga je obtičala v rokah dobro razpoloženega vratarja. Oba gola za Panonijo sta padla iz 11 metrovke. Korotan je bil odlični v obrambi in napadu, to zlasti leva stran, dočim so hali v prvi polovici nekoliko zaostajali.

Sodnik je bil dober, le proti koncu igre ni zadovoljil.

KOROTAN (jun.)—PANONIJA (rez.) 3:1

Moštvi sta v predtekmi podali živahno igro, zlasti Korotan, ki je zelo lepo kombiniral. Izvrstna sta bila branilca Panonije, vratar pa v prvi polovici zelo nesiguren. Edini gol za Panonijo je padel iz 11 metrovke.

Odprta noč in dan so groba vrata...

Most, ki je gal pa čez reko Izabo v severoameriški Novi Mehiki, je izpodjedla voda. Zrušil se je v trenutku, ko je privozil brz vlak nanj. Ob življenje je prišlo 8 potnikov, 40 je bilo hudo ranjenih.

Primorje: Vojvodina 6:2 (2:1)

Novi Sad, 10. septembra. m. Primorje je porazilo danes Vojvodino s 6:2 (2:1). Kljub temu, da je bila tekma zelo važna, je bil obisk razmeroma slab. Tekma je bila za radi tega, ker je šlo za to, ali ostane Primorje ali Vojvodina v nacionalni ligi. Vojvodina je igrala zelo slabo in to radi tega, ker je bila brez treh najboljših igralcev, med njimi brez golmana Kostića. Ožja obramba domačih igralcev je bila zelo slaba. Ljubljantani so bili zelo hitri in požrtovalni, vendar se v polju niso posebno znašli, pač pa so bili pred golom vedno pripravljeni z ostrim strelom.

Prvi gol je padel v 10. minuti za Vojvodino. Nemec je streljal, Starec pa je odbil v kornar. Nastala je gnječa pred primorskim golom, v kateri si je branilec Primorja zvinil roko. Sodnik je prisodil 11 metrovko proti Primorju. Deset minut za tem je prodrla desna stran Primorja, Bertonec je streljal, golman se je vrge prezagodaj in bilo je 1:1. Ta gol je zelo deprimal domačine, ki so odslej igrali zelo raztrgano. Pet minut pred koncem polčasa zabije Primorje po Ermanu še drugi gol.

Po odmoru začne Vojvodina siloma napadati, toda branilca Primorja odbijeta v kornar. Buljan strelja kornar Markoviču, ki ga z glavo pretvori v gol, 2:2. Vojvodina je bolj razigrana, toda v 10. minuti Primorje prodira po desni strani. Slamič je faulan v kazenskem prostoru. 11 metrovko pretvori Slamič v tretji gol za Primorje. S tem je započeta usoda domačinov. Primorje se znajde v svojem elementu ter prične ostro napadati. V 15. minuti zabije Erman četrti gol, v 17. minuti zbeži Jež domačemu branilec in zabije peti gol. V 18. minuti padu radi golmanove napake šesti gol za Primorje. Sodil je zelo dobro Podgradski iz Velikega Bečkereka.

Ljubljana zmagala nad Gradcem v plavanju

Gradec, 10. sept. b. Danes se je tu vršila medmestna plavalna tekma med Gradcem in Ljubljano. Ljubljanska reprezentanca, ki je bila sestavljena iz samih plavalcev Ilirije, ojačena s Primorjašem Villanom, je zmagala z 72 točkami proti 68. Postavljeni so bili trije novi jugoslovanski rekordi.

Posamezni rezultati so bili sledeči:

100 m hrbtno: 1. Seitz (G) 1:12.7; 2. Villan (L) 1:16.7; 3. Žirovnik (L); 4. Just (G).

100 m prsto: 1. Frič (L) 1:02.4 (nov jugoslovanski rekord); 2. Rödiger (G) 1:03.5; 3. Lavrenčič (L); 4. Karst (G).

Usoda Trsta zopet na dnevnem redu

Paris, 9. septembra tg. Rimski dopisnik tukajšnjeja »Matina« poroča, da je italijanska vlada odločno izjavila, da vesti o zbiranju italijanske vojske na italijansko-avstrijski meji pri Brennerju niso resnične. Italija ne zbira nobenih čet na tej točki pač pa je mogla zadnje tedne izpeljati popolno preureditev obstoječih čet in izvesti premeštitve, ki so bile potrebne vsled tega, ker je postalo mesto Bozen (Bolzano) sedež celega armadnega zbora. »Matina« pristavlja, da je ustanovitev novega armadnega zbora v južnem Tirolu postala potrebna zaradi dogodkov v Avstriji in ker smatra italijanska armadno vodstvo, da je močna vojaška garnizija na avstrijski meji najboljšje jamstvo, da hitlerjevci ne bodo več poskušali kakšnih novih vpadov v Avstrijo. Italija je s tem jasno dokazala, da na noben način ne bo privolila, da bi hitlerjevska Nemčija ogrožala neodvisnost Avstrije niti da bi avstrijski pristaši narodnega socializma poskušali izpeljati notranje nerode v sosedni Avstriji. Italija je obljubila Avstriji polno pomoč, da pomaga zadušiti vsak nered, ki bi nastal vsled prenehanja hujškanja hitlerjevcev.

Zelo poučno je, če to poročilo primerjamo z opazovanji rimskega dopisnika »Tempsa«, ki je ravnotako prepričan, da je Italija pripravljena z vsemi silami braniti neodvisnost Avstrije, čeprav bi ji seveda bilo ljubše, da nemško čedrav na prijateljski način pripravi do tega, da bo Avstrijo pustila pri miru. Na drugi strani pa Italija dela s mrzlično naglico, da potegne avstrijsko zunanjo trgovino proč od Ljubljane na svoje jadransko pristanišče v Trstu. To vprašanje je zrelo, pravi »Tempsa« dopisnik, in bo mnogo prej ugodno rešeno, kot se mnogi domnevajo. Italija je stavila prve predloge glede Trsta že na londonski konferenci in avstrijska delegacija, čeprav ni imela polnih pooblastil, se je začela pogajati in je svoji vladi ugodno in priporočilno poročala. Na sestanku med Mussolinijem in dr. Dollfusom v Ricioneu je vprašanje Trsta, ki se naj spremeni v avstrijsko pristanišče, zopet prišlo na dnevni red in ni izključeno, da je že takrat

Poljska: Jugoslavija 4:3 (1:2)

Varšava, 10. sept. m. Današnja nogometna tekma med reprezentancama Jugoslavije in Poljske je končala s tesno zmago Poljakov z rezultatom 4:3. V prvem polčasu, ki je končal z 2:1 za jugoslavijo, so bili Jugoslavi absolutno v premoči. Zlasti se je odlikoval na desni strani napada Tirnanič. V drugem polčasu pa je jugoslovansko moštvo popustilo, zlasti ožja obramba Tošić in Dimitrijevič, ki nikakor nista mogla parirati vseh akcij dobro razpoloženega poljskega napadalnega kvinteta. Prepustila sta skoraj vse delo golmanu, ki je moral trikrat kapitulirati. Tekmo je gledalo veliko število občinstva.

TEKME ZA DRŽAVNO PRVENSTVO

Sarajevo: BASK—Slavija 3:1.

Belgrad, 10. sept. V današnji ligini tekmi je BASK premagal sarajevsko Slavijo s 3:1 (2:0).

Apatin, 10. sept. AA. Pri današnji drugi kvalifikacijski tekmi je zmagal domači klub »Tri zvezde« nad SK Splitom s 4:1.

Ker pa je prvo tekmo v Splitu SK Split odločil v svojo korist s 4:0, pride SK Split v nacionalno ligo zaradi boljše golske razlike.

Zemunska Šparta je v današnji kvalifikacijski tekmi premagala Žaka s 6:0.

*

Paris, 10. sept. AA. Pri tekmah za ameriška prvenstvo v Forest Hillu je Anglež Perry premagal Američana Steffena s 6:3 in 6:2, avstralski prvak Crafford pa Američana Shildsa s 7:5, 6:4 in 6:3.

Modni atelje »GENTLEMAN« se je preselil z Miklošičeve ceste 18 v Tavčarjevo ulico 2-1. Se priporoča T. HLEDE.

200 m prsno: 1. Parik (G) 3:03.5; 2. Hribar (L) 3:05 (nov jugoslovanski rekord); 3. Asen (G); 4. Jamnik (L).

50 m prsto: 1. Petrovič (L) 29.5; 2. Vidmar (G); 3. Fuchs (L).

Štabela 5×100 mešano: 1. Graz 3:55.8; 2. Ljubljana 3:54.

Štabela 4×50 m prsto: Obe štafeti sta prišle istočasno na cilj v času 1:54, ki je obenem nov jug. rekord.

Štabela 4×200 m prsto: 1. Ljubljana 10:01 (nov jugosl. rekord); 2. Graz 10:09.

Waterpolo-tekma: Graz-Ljubljana 2:2.

Trgovski dom v Gorici v laških rokah

Gorica, 10. sept. m. Meseca avgusta so fašisti definitivno prevzeli nekdanji ponosni slovenski Trgovski dom v Gorici, ki je bil svojčas kras Gorice in središče vsega slovenskega kulturnega delovanja. Slovenci so svoj Trgovski dom po vojni popravili ter uredili v njem tovarnico in slovensko gledališče, ki se je do konca leta 1927 uspešno in lepo razvijalo kljub izrednim težkim razmeram, v katerih se je nahajalo radi neustojljivega oviranja od strani italijanskih oblasti. Takrat so Italijani nekoličkrat poskušili zasesti ta dom slovenske kulture v Gorici in pri protislovenskih demonstracijah so ga nekoč celo demolirali in ga skušali zažgati, kar jim pa ni uspelo. Leta 1928 so dom kratko malo zavzeli in ga spremenili v Casa del Fascio, kamor so se vselile fašistične organizacije in pregnale iz njega slovensko gledališče. Po tej začasni zapletitvi so ga sedaj italijanske oblasti končnovaljavo zavzele.

Slovenec in Slovenec dobila nagrado PRK

Belgrad, 10. sept. m. Kakor vsako leto, je tudi letos glavni odbor Pomladka Rdečega križa ob priliki materinskega dne razpisal nagrado za najboljši nalog o materi. Posebna komisija je sedaj pregledala vse prišlo naloge ter je podelila prvo nagrado v iznosu 500 Din Josipu Gregoriču, dijaku 8. razreda drž. realne gimnazije v Mariboru, in tretjo v iznosu 200 Din pa Bojani Rjanič, dijakinji 4. razreda učiteljske v Ljubljani.

Davorin Medved odšel v Mostar

Belgrad, 10. sept. m. Sinoč je zapustil Belgrad in odšel na novo službeno mesto v Mostar Davorin Medved, prvi slovenski kaplan v Belgradu po osvojitvi in sedanji vojni kurat. Za časa svojega bivanja v Belgradu se je g. Davorin Medved agilno udeleževal po raznih prosvetnih organizacijah ter je bil tudi med ustanovitelji tukajšnjega slovenskega prosvetnega društva, katero je tudi vodil do svojega odhoda.

Da bi Bazovica ne bila zaman!

Dne 6. septembra je zopet potekla obletnica strašnega dne, ko so v svitu jutranje zore fašistične krogle ugonobile štiri mlada življenja. Štirje mladi Jugoslovani so morali na lastni zemlji, nedaleč od kraja, kjer so malo poprej gnovali načrte za osvobodjenje svojega trpečega ljudstva, umreti pod fašistično sekuro. Takrat smo zanje trepetali vsi, njihovi krvni bratje v svobodi in suženstvu, z njimi je bil ves kulturni svet in tudi tisti Trst, ki ima za Slovane le tedaj dobro besedo, kadar jih potrebuje, je takrat želel, da bi štiri mlada življenja ne bila usabnila pod italijansko roko. Da, tresle so se roke tudi tistim, ki so streljali v hrbe slovenskih fantov! In vendar so morali umreti, vendar se je lahko izpolnila najhujša žalitev naše vojske, ki je tisti dan prejela nove prapore! Svet je ostal brez moči pred fašistično justico. Jugoslovani so se takrat premagali, to je bila žrtev na oltar mednarodnega mira, ki je svet nikdar ne bo dovolj ocenil. Vstali so bratje Čehi in hrupno protestirali, dvignili so se protesti, vsaj časopisni, tudi drugod. Bilo je že prepozno. Trupla slovenskih fantov, ki so umrli spravljene z Bogom in z vzklikom na ustih: »Živela Jugoslavija!«, so že počivala na tržaškem pokopališču na neznanim mestu. Med tistimi, ki so po vsem svetu vpili »Proč s krvniki! Proč s fašističnimi metodami!«, je bilo prav gotovo tudi mnogo tistih, ki so morda vsaj takrat ob sveži krvi začutili v sebi sokrivo nad tem strašnim umorom. Bilo je med njimi gotovo mnogo takšnih, ki so porajali peli slavo »narodnim preporoditeljem, vodcem, ducejem, narodnim fasciniranjem, možem, ki jih sedanj čas potrebuje«, itd. In morda jim je pojejo še danes, ne zavedajoč se, da so sokrivi smrti in trpljenja milijonov idealnih ljudi, ki jih tirala v ječe, v pregnanstvo in na morišče fašizem in Hitlerizem, ker so se borili za svobodo. —ski.

Siroti ruši ugled Cerkve

Znano je že, kako uspešno deluje upravljatelj goriške nadškofije za uničenje in zatiranje vsega slovenskega v škofiji. Iz goriškega Alojzijevejšča je izgnal vse prejšnje oreh, od vodje do vratarja. Tudi šolske sestre je izgnal; od teh jih je pet odšlo v Argentino. Iz Malega semenišča je spodil 19 služkinj Slovenk, namesto teh pa poklical 16 oseb (10 samostanskih sester in 6 služkinj) Italijank. Iz velikega semenišča je izgnal že pred časom 9 oseb. Iz škofije je odslavljal slovensko služabništvo. Ko je svoječasno neki slovenski duhovnik posredoval pri Sirotinju za Alojzijevejšče, mu je zažugal v vlnudnih besedah s policijskim preganjanjem. Prepovedal je slovenske spovedne listke in slovensko petje pri procesijah. Vpeljal je ponekod laške kaplane in katehete, ki delajo ponajveč

Aretacije in konfinacije

V Kostanjevici na Krasu je bil aretirani 30 letni Godnič Alojzij, ker se ni hotel legitimirati policijskim agentom. — Aretiran je bil Celestin Nikolavčič iz Cerovega, ker so pri njem našli puško in revolver. — V Gorici je bil aretirani Rudolf Stefančič, 27 let star, jugoslovanski državljani. Obdolžen je, da je brez dovoljenja prekorajčil mejo. — V Šempasju je bil aretirani Rihard Škarabot, ker se ni javil pri vojaškem naboru.

V Trstu so bili aretirani nedavno: Slavko Rebec, nekdanji sportni poročevalec tržaške »Edinosti«, nadalje Drago Milič, ki se je vrnil iz konfinacije, dijak Stopar in gospodična Danica Goljevšek. Drago Milič je bil izpuščen, Slavku Rebcu je tržaška konfinacijska komisija prisodila pet let pregnanstva na otokih. Stoparju dve leti in Danici Goljevšekovi dve leti.

Vsi nekdanji konfiniranci so pod strogim policijskim nadzorom. Nekateri se sploh ne morejo vrniti v Trst, pač pa so bili izgnani v svoj rojstni kraj, kjer žive pod strogim policijskim nadzorom. Oblastva jim tudi nočejo izdati dovoljenja za izvajanje njihovega poklica.

*

Prepozno stokanje. »Popolo di Trieste« svari v svoji številki z dne 1. septembra pred prevelikim optimizmom glede obnove tržaškega prometa, in to v zvezi z vestmi o morebitnem sporazumu Podonavia. Tudi če bi prišlo med zaledjem in Trstom do tesnejšega sodelovanja, bi Trst kljub svoji moderni pristaniški opravi danes ne mogel zadovoljiti zahtev zaledja, ker je izgubil dobre pomorske zveze (večina jih je namreč šla v Genovo in Benetke). Zato priporoča list pomorskim organizatorjem, naj bi pričeli misliti na obnovo pomorskih zvez. Mi pa pravimo k temu: Prepozno: Kar so Benečani že pobrali, nič kaj radi ne vračajo. To nas zgodovina Trsta uči!

Jesenska nedelja v Ljubljani

Ljubljana, 10. sept.

Vsa Ljubljana je danes bila že v jesenskem razpoloženju. Vreme in vse druge okoliščine, ki vplivajo na meščana, je bilo ves dan od sile zanič. Zjutraj je celo nekaj časa deževalo, potem pa se je skozi ves dan kremžilo in kisalo, da so ljudje ponajveč ostajali raje doma, kakor pa da bi se napotili ven iz mesta na sprehod. Celo toubolo, ki so jo mislili prirediti danes popoldne na Kongresnem trgu naši vrli postarši, so zaradi slabo obetajočega vremena morali preložiti na prihodnjo nedeljo. Pač pa je bilo živahno po kavarnah in drugih javnih lokalih, kakor pač vselej ob takih dnevih, pa na

velesejmu

Tu se je zlasti popoldne kar trlo obiskovalcev. Današnji obisk je menda prekosil vse dosedanje dneve jesenske prireditve. Kupčij seveda danes ni bilo sklenjenih kaj več, pač pa so bili večji zaključki narejeni zadnje dni. Močno je na obisk vplivala znižana vstopnina, ker se je velesejmska uprava odločila tudi danes držati polovično vstopnino, to je 5 Din za osebo. Težko je seveda reči, katere stvari na velesejmu so vzbudile največ zanimanja. Ljudje so pač različni in tako je različno tudi zanimanje za posamezne razstavljene stvari. Lahko pa rečemo, da je bil obisk prav po vseh paviljonih zadovoljiv.

Dopolodne se je v Jakopičevem paviljonu vršilo zanimivo predavanje o umetnostni zgodovini. Predaval je g. dr. Sijanec. Žal, da se je predavanja udeležilo le manjše število prijateljev umetnosti.

Zborovanje železničarjev

Dopolodne se je vršilo v Delavski zbornici protestno zborovanje železničarjev, ki se čutijo močno prizadete zaradi zadnjih ponovnih znižanih prejemkov. Posamezni delavci bodo zgubili na mesec po tri do štiri šilte, ter s tem 100 do 150 Din prejemkov. Na železnici so namreč zadnji čas skrajšali delovni čas za eno uro na dan. Dobro bi seveda bilo, da bi zaradi tega delavstvu ne zmanjševali dohodkov, ker so itak tako pičili, da z njimi delavci komaj shajajo. Kljub zmanjšani delovnemu času bodo namreč delavci morali opraviti isto delo, kakor doslej, zato bi jim človek po pameti prisodil tudi isto plačilo.

Gibanje absolventov kmetijskih šol

Razen tega zborovanja se je danes dopoldne vršilo v mali unijonski dvorani še manjše zborovanje združenih absolventov slovenskih kmetijskih šol. Zborovanje je vodil predsednik g. Jancz Ovsenik, znan aglini in zadrudni delavec ter organizator absolventov kmetijskih šol. Zborovanja se se je udeležilo okrog 50 fantov. Na zborovanju so voditelji zveze poročali o izvršenem delu ter podali smernice za bodoče delo.

Obširno tajniško poročilo je podal tajnik g. Tone Bantan. Poudarjal je, da je bilo ob ustanovitvi zveze absolventov kmetijskih šol letos 2. aprila skupaj 70 članov, zdaj pa šteje organizacija že 112 rednih članov. V Ormožu je bila ustanovljena še prva podružnica zveze. Med letom je imel odbor več sej in sestankov s člani v posameznih krajih. V Mariboru se je n. pr. takega sestanka udeležilo nad 60 fantov. Kako živo je delovala organizacija, izpričuje tudi dejstvo, da je bilo v komaj pol leta trajajočem delovanju odposlanih na razne strani 846 dopisov. Zveza absolventov je spomladaj sestavila tudi posebno spomenico zaradi zaposlenja tujih kmetij, strokovnjakov. Banska uprava je na to vlogo sporočila zvezi, naj pač sporoči konkretne primere, kjer so zaposleni inozemci ter kateri. Zveza se je dalje obrnila tudi na vse važnejše trgovce in ustanove, ki prodajajo razne kmetijske potrebščine in kmetijske stroje, da bi članom zveze dajali pri nakupu nekaj popusta. Večina tvrdi je odgovorila ugodno. Tvorica Ruše je prispevala zvezi 500 Din denarne podpore. »Nova založba« v Ljubljani, dalje Cirilova tiskarna v Mariboru ter Mohorjeva družba v Celju bodo dajale članom popust pri nakupu kmetijskih knjig, pa tudi pri nakupu drugih pisarniških potrebščin. Tudi več drevničarjev se je izjavilo za podoben popust. Zadrudna zveza v Ljubljani pa je zvezi prepustila brezplačno v uporabo posebno društveno sobo na Dunajski cesti v hiši Zadrudne zveze.

Tajnik se je v svojem poročilu dotaknil tudi vprašanja kmetijskih zbornic, ki mora postati osnovno vprašanje naših kmetijskih gospodarjev. Dalje je omenjal tajnik tudi organizacijo mladih izobražencev, ki je zborovala zadnjo nedeljo v Ljubljani. To organizacijo je postavil za primer, kako se danes vse mlade sile organizirajo, ker jih k temu sili vprašanje obstoja. Tudi kmetijska mladina se mora trdno povezati med seboj, vzgojiti si mora pripravnih delavcev, ki nam bodo ustvarili in vodili kmetijsko zbornico, kakor jih imajo že skoraj vsi stanovi. Če dela izobraženstvo z glavo, mora

kmet delati z rokami in glavo obenem. Zato mu pravice do primernega stanovskega zastopa nihče vzeti ne more. S pozivom na složno delo je tajnik končal svoje poročilo, nakar so fantje med seboj obravnavali še celo vrsto drugih važnih organizacijskih zadev. Izvoljena sta bila tudi dva računski preglednika in sicer gg. Češnovar in Inžnir.

Pogreb pokojnega gospoda Bulca Josipa bo danes, v ponedeljek, 11. septembra ob 4 popoldne iz splošne bolnišnice.

učiteljem in profesorjem dravske banovine

tale poziv:

Moderno vzgojeslovje zahteva od staršev vedno večje gnotne živke. Pripomočki moderne vzgoje lajšajo učencem učenje, a obenem obtežujejo družinski proračun. V splošnem ni mogoče odrekat staršem dobre volje, da ne bi hoteli žrtvovati, kar je mogoče, za vzgojo svojih otrok; saj se dobro zavedajo, da si danes človek brez šole ne more več utreti poti v življenje. Toda prav tako je gotovo, da večina staršev sprito gospodarske krize silno težko zmaguje stroške za šolanje in da so jim že izdatki za nakup knjig, potrebnih za pouk na osnovnih šolah, v veliko breme. Tako se proti šoli podzvestno ustvarja nerazpoloženje pri starših, ki se pogosto odraža tudi v njihovem občevarstvu s šolskimi otroci. Tako nastane tudi nevarnost, da otroci prično smatrati šolo za zlo in da se ji odtujijo.

Zato pozivljem vse učitelje, da računajo z dejanskimi razmerami, v katerih živimo, to se pravi, z gospodarsko krizo, ki tare starše. Njihovi dohodki so omejeni, saj živi večina od stalnih plač, kmet pa na drugi strani preživlja hude čase. Živimo v izrednih razmerah, zato tudi ne moremo od staršev zahtevati, da bi zadostili vsem gnotnim zahtevam moderne šole. Varčujmo vsi! Zahtevajmo od otrok, da si z denarjem staršev nabavijo samo tiste šolske pripomočke, ki so nujno potrebni. Varčujmo pri zvezkih, ne glejmo preveč na obliko, skušajmo prikrojiti knjige tako, da jih otrok rabi vsaj v dveh razredih in ne menjajmo jih pre pogosto.

Jaz bom s svoje strani omogočil, da učitelji to željo staršev izvedejo, da bom svojim nadzornikom naročil, naj pri nadziranju upoštevajo vsebino okrožnice in naj ne bodo preveč formalisti. —

Oče s petimi šoloobveznimi otroci.

*

Požar v Tomačevem

Tomačevo, 10. septembra.

Davi okrog treh je nenadoma začela goreti Jesiharjeva hiša, ki stoji nasproti cerkve v Tomačevem. Ob tej uri je požar domačine povsem zmedel in v prvem hipu si niso znali niti pomagati. Začeli so tolči plat zvona, toda ker v Tomačevem nimajo gasilnega društva, do bližnjih Stožice pa je prilčno daleč ter stoji vmes gozd, ki zakriva razgled, je moral teči v Stožice po gasilce deček. Stoženski gasilci so nato brzi prihiteli na pomoč in požar omejili. Kljub temu je škoda precejšnja. Zgoreli so vsi leseni deli severnega dela hiše ter več voz slame, ki je bila nakopljena na poslopju. Lastnik g. Janko Semrajč, ki je hišo šele nedavno kupil, je bil zavarovan pri zavarovalnici Jugoslavija za 40.000 dinarjev.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš iskreno ljubljani brat, gospod

Stanko Milošič

pleskarski pomočnik

dne 10. t. m. po dolgi in mukepolni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 12. septembra 1933 ob pol treh popoldne izpred mrtvašnice, Vičdovanska cesta 9, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 10. septembra, 1933.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Lakota na Vipavskem

Toča, ki je obiskala srednjo Vipavsko dolino proti koncu avgusta, je napravila silno škodo. Splošno cenijo, da je vzela tretjino pridelka, ki ga je pustilo dnevno vreme. Udarci je toliko hujši, ker je toča silno poskodovala sadje, posebno breskve, ki so jih zadnja leta Vipavci nasadili mnogo prav radi tega, ker trta več ne nese. Obetala se je razmeroma dobra kupčija z breskvami, zdaj je uničeno tudi to upanje.

V kletih čaka še staro vino na kupca, cene so naravnost strašne. Za hektoliter dobrega vipavskega vina ponujajo 35 lir in kupci ga lahko v nekaterih krajih po tej ceni tudi dobijo. Davki so ostali neizpremenjeni. Silno drage so posebno občinske uprave, ki jih vodijo sami italijanski priseljenci. Dan za dnem se vrstijo dražbe. Premoženje noče več nihče kupiti in dražbe se morajo ponavljati tudi po trikrat. Za malenkost denar, nekaj tisoč lir, lahko danes že kupiš lepo premoženje! Srednjo Vipavsko dolino danes živijo po večini dekleta in žene, ki služijo v Egiptu in pošiljajo denar staršem in možem domov. Tudi ti dohodki so se skrčili, ker je

Priznajmo vsakemu svoje!

Nedavno je skupina 33 Švabov iz Bačke odšla na potovanje po Nemčiji. Namenila se je v renski Palatinat, da si ogleda deželo, iz katere so se njeni dedje pred 150 leti izselili v Bačko. Ta skupina se je na povratku ustavila tudi v Monakovem.

Münchner Neueste Nachrichten so poročale dne 29. avgusta o sprejemu v Monakovem prav zanimive podrobnosti. V nedeljo je goste sprejel Freiherr von Witzleben kot načelnik krajevne organizacije za Nemce v inozemstvu. Mestna občina jim je priredila v restavraciji kosilo. Župan dr. Kufner jih je v navzočnosti treh drugih mestnih svetnikov pozdravil tudi v imenu ministrskega predsednika; dejal je, da so ministri zadržani, ker je bila prireditelj radi predčasnega odhoda preložen. Rekel je med drugim, da je nova Nemčija prežela s trdno voljo, da zopet zavzame postojanke, ki jih je v svetu zgubila in do katerih ima pravico. Daljši govor je imel Freiherr von Witzleben: Ako bi bili prišli v Nemčijo, je dejal, ko je bila na vladni demokratični, bi se bili zjokali, tako žalosten bi bil takrat sprejem Švabov. Mati »Germania« je takrat spala in je pozabila na svoje otroke onkraj meje. Hitlerjeva Nemčija ee sponjina svojih otrok v tujini. (Kakor da bi se jih demokratska Nemčija ne bi bila! Prip. ur.) Švabi naj odpotujejo v Bačko v zavesti, da od danes naprej niso več »Nemci v inozemstvu« (Auslandsdeutsche), temveč Nemci kakor drugi v Nemčiji. Nemčija se bo zanimala za njihovo usodo in za vse, kar se z njimi dogaja, kakor se zanimala oni za dogodke v Nemčiji. Freiherr von Witzleben je zaključil svoj govor s trikratnim »Heil Deutschland!« ter je voščil gostem srečno pot.

Heil der Mutter Deutschland!

V imenu Švabov je odgovoril inž. M. Rick, ki je vodil skupino. Zahvalil se je za prisrčen sprejem. Tudi Švabi se veselijo novega duha v Nemčiji, ki se zanimala za svoje otroke v inozemstvu. Kakor je vsak otrok ponosen na svojo mater, tako

so tudi oni ponosni na lepo, ponosno mater »Germanio« in se bodo vselej zavedali dolžnosti otrok do te matere. »Heil der Mutter Deutschland!« (Naj živi mati Nemčija).

Po ogledu mesta in njegovih znamenitosti so se Švabi odpeljali proti Passauu in nato v Jugoslavijo.

*

Nič nimamo proti temu, da Švabi smatrajo »Germanio« za svojo mater. Njeni otroci so, iz Nemčije so se preselili in čeprav žive ob prsih nove matere Jugoslavije, se lahko še vedno smatrajo za sinove matere »Germanije«. Nehote pa nam pride pri tem na misel vprašanje: Kaj bi n. pr. dejali Landbundovci in njihovi priganjači, ali tudi celo koroška oblastva, ako bi naši Korošci ob kakem obisku v Ljubljani ali kje drugje v Jugoslaviji nazvali Jugoslavijo svojo mater in ji naziravili z vzklikom »Naj živi naša mati Jugoslavija!«?

Slovo goriškega in puljskega prefekta

Gotiški prefekt Trotta, ki je bil premeščen v Avellino, je zapustil Gorico v četrtek zvečer. Pred odhodom je naslovil na vsa oblastva pismeni pozdrav. V njem se zahvaljuje za sodelovanje za časa njegovega kratkega bivanja v Gorici. Želi vsem Goričanom, da bi se uresničili njihovi upi... Pred odhodom je pozval k sebi častnike in se jim zahvalil za podporo. Poslovilo se je od njega tudi vodstvo fašistične stranke, ki pa ga ni vodil tajnik Avvenanti, pač pa podtajnik. To je značilno in dokazuje, da sta živel prefekt Trotta in Avvenanti v čudnih odnosih. Prav to razmerje je bilo tudi krivo, da je bil prefekt Trotta premeščen. Trotta se je dal po splošni sodbi vplivati po kvestorju Modestiju, ki je dejanski gospodar Gorice in Goriškega; samostojen človek ni bil.

V petek zvečer se je poslovil od Pule prefekt Italo Foschi. O premostitvi obeh prefektov smo že poročali v zadnji številki.

